

Poznań, dnia 20.08.2019r.

Recenzja
pracy doktorskiej mgr Katarzyny Wójtowicz
pt. „Analiza wywiadu osobistego i rodzinnego dzieci po pomyślnie zakończonym
leczeniu onkologicznym, ocena adaptacji pacjenta do dalszego życia w odniesieniu do
przebytej choroby i współpracy z rodziną”
przygotowana na prośbę Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu
Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, zgodnie z uchwałą z dnia 27.06.2019r.

Rodzina pełni najważniejszą rolę w życiu każdego człowieka, w jego rozwoju i dalszym funkcjonowaniu. Rodzina składa się z pojedynczych członków, którzy pozostają w interakcji podczas wspólnego życia. Pojawienie się choroby nowotworowej u dziecka całkowicie zmienia życie nie tylko chorego, ale również całej rodziny, zaburza jej dotychczasowy ustalony rytm życia. Powoduje zmiany w myślach, uczuciach i działaniach poszczególnych członków rodziny. Wpływa na zmianę hierarchii wartości i realizowanych celów. Wszystkie zmiany i ich charakter zależą oczywiście od rodzaju choroby nowotworowej i fazy leczenia. Wiedza o tych procesach powinna mieć ogromne znaczenie dla personelu medycznego, który opiekuje się pacjentem.

W obliczu tego problemu, temat badań podjęty przez Doktorantkę dotyczący analizy wywiadu osobistego i rodzinnego dzieci po pomyślnie zakończonym leczeniu onkologicznym, oceny adaptacji pacjenta do dalszego życia w odniesieniu do przebytej choroby i współpracy z rodziną, uważam za bardzo ważny i aktualny, a z punktu widzenia personelu medycznego za niezwykle istotny.

Rozprawa doktorska Pani mgr Katarzyny Wójtowicz obejmuje 81 stron, na które składa się 11 rozdziałów. Praca została przygotowana niezwykle starannie pod względem edytorskim. Wykresy oraz tabele są czytelne i przejrzyste.

We „Wstępie” Doktorantka wprowadza czytelnika w zagadnienie choroby nowotworowej u dziecka w aspekcie jej ujemnych skutków w wymiarze indywidualnym, zależnym od osobowości, otaczającego środowiska i przebiegu rehabilitacji. Przedstawia chorobę w kontekście sprawowania właściwej opieki, oddziaływań wychowawczych i terapeutycznych mających na celu zapobieganie jej ujemnym skutkom. W moim przekonaniu we wstępie zabrakło rozwinięcia wątku dotyczącego adaptacji pacjenta do dalszego życia w odniesieniu do przebytej choroby i współpracy z rodziną.

W podrozdziale zatytułowanym „Teoretyczne podstawy badań” Doktorantka przedstawia w sposób wyczerpujący wątek roli rodziny w obliczu choroby nowotworowej jej członka – dziecka i wpływu fazy choroby na system rodziny. Sporo uwagi poświęca historii szkół szpitalnych, ich funkcjonowaniu i roli w trakcie realizowania procesu terapeutycznego dziecka z chorobą nowotworową.

Cele pracy zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, sformułowano jeden cel ogólny rozbudowany o 4 cele szczegółowe. Z punktu widzenia układu pracy i jej przejrzystości uważam, że cele powinny zostać wyodrębnione jako odrębny rozdział, a nie umieszczone w rozdziale „Metodyka badań własnych”.

W rozdziale „Metodyka badań własnych” Doktorantka przedstawia metody, techniki i narzędzia badawcze z wykorzystaniem techniki ankietowej. Wprowadzenie kwestionariusza ankiety będącego autorskim pomysłem Doktorantki dotyczące oceny rozwoju psychosomatycznego dziecka, rozpoznania histologicznego, stosowanego leczenia i czasu jego trwania, a także nauczania indywidualnego i powrotu do szkoły uważam za oryginalny wkład Pani mgr Katarzyny Wójtowicz w powstanie niniejszej rozprawy. W powyższym rozdziale Doktorantka przedstawia wyniki analizy grupy badanej dotyczące specyfiki grupy pacjentów, oceny procesu leczenia obejmującego radioterapię i leczenie chirurgiczne, jego tolerancji, a także przeprowadza ocenę wpływu choroby *per se* i procesu terapeutycznego na stan psychiczny chorego w korelacji z udziałem Rodziny i psychologa w trakcie realizacji programu terapeutycznego. Doktorantka przedstawia najważniejsze problemy w życiu rodzinnym jakie pojawiły się trakcie choroby ankietowanych pacjentów. W moim przekonaniu powyższe informacje powinny zostać umieszczone przez Doktorantkę w rozdziale „Wyniki”.

Rozdział „Wyniki” rozpoczyna przedstawienie dokładnej charakterystyki grupy badanej przeprowadzone na podstawie analizy dokumentacji medycznej oraz badania ankietowego. Zaletami tego rozdziału są szczegółowość i precyzja uzyskanych wyników, które Doktorantka przedstawia w sposób uporządkowany i czytelny w formie graficznej i tabelarycznej, wykazując tym samym umiejętność samodzielnego rozwiązania problemu naukowego. Obliczenia i analiza statystyczna uzyskanych wyników została przeprowadzona starannie z wykorzystaniem właściwie dobranego pakietu statystycznego i kalkulacyjnego. Autorka dowodzi, że częstość zachorowania na choroby infekcyjne dróg oddechowych jest istotnie wyższa u dzieci z chorobami onkologicznymi niż z hematologicznymi. W punkcie trzecim wyników dostrzegam nieścisłość pomiędzy tytułem podrozdziału – „Stopień zaawansowania ma związek z lokalizacją przerzutów” a przeprowadzoną analizą tolerancji leczenia w

zależności od lokalizacji przerzutów. Z uzyskanego wyniku i stwierdzonej istotnie statystycznie najlepszej tolerancji leczenia u pacjentów z przerzutami do wątroby wnioskuje, że podtytuł powinien brzmieć – „Tolerancja leczenia w zależności od lokalizacji przerzutów”. Interesującym spostrzeżeniem Doktorantki jest wynik negatywnego nastawienia pacjenta do przeprowadzonego badania kontrolnego, który rośnie proporcjonalnie do długości czasu, jaki upłynął od zakończenia leczenia przeciwnowotworowego. Doktorantka w swoich analizach przedstawia istotną statystycznie lepszą tolerancję leczenia u chłopców aniżeli u dziewczynek.

W rozdziale „Dyskusja” Doktorantka szczegółowo omawia wyniki własnych badań w odniesieniu do raportów innych autorów, opublikowanych głównie w ostatnich latach. Autorka na podstawie przeprowadzonych badań własnych materiału klinicznego nie stwierdza związku pomiędzy wiekiem dziecka a zachorowaniem na określony nowotwór. Niestety w rozprawie doktorskiej nie znajduję w wynikach informacji nt. rodzaju nowotworów rozpoznanych w analizowanej grupie pacjentów, mimo, że w autorskiej ankiecie rozbudowany punkt trzeci poświęcony został pytaniom nt. schorzenia onkologicznego. Kolejne stwierdzenie zamieszczone na stronie 51 cyt. *„niemniej u wszystkich pacjentów można wyróżnić 3 podstawowe okresy terapii: 1/ podaż cytostatyków – chemioterapia; 2/ leczenie operacyjne; 3/ radioterapia”* pozostaje w sprzeczności z uzyskanymi wynikami. Przypuszczam, że Autorka miała na myśli, że u wszystkich pacjentów stosowano różnorodne metody terapeutyczne i w ww. zdaniu wkradł się błąd zmieniający sens stwierdzenia.

Mimo tych drobnych nieścisłości, Rozdział „Dyskusja” stanowi wyraz dużej wiedzy teoretycznej i kompetencji Doktorantki, zrozumienia przeprowadzonych badań i ich krytycznej analizy w stosunku do prac innych grup badawczych. Autorka na podstawie przeprowadzonych obserwacji życia pacjentów oraz kontroli po zakończeniu terapii, wnikliwie poszukuje odpowiedzi na pytanie, jakie czynniki wpływają na ich stan psychofizyczny w tym zmienionym przez chorobę okresie życia.

Doktorantka właściwie weryfikuje hipotezy badawcze oraz podsumowuje swoją rozprawę 4 wnioskami. Doktorantka stwierdza, że schorzenie nowotworowe ma niewątpliwy wpływ na komfort życia pacjenta oraz jego najbliższej rodziny, pozytywnie ocenia rolę szkoły szpitalnej, udział psychologa i rehabilitanta w procesie terapeutycznym, a także zwiększonego ryzyka wystąpienia sytuacji konfliktowych, problemów finansowych, organizacji życia codziennego w rodzinie dotkniętej chorobą jej członka. W moim przekonaniu wniosek 4 dotyczący wpływu postępu w leczeniu przeciwnowotworowym i wspomagającym na

zmniejszenie skutków ubocznych terapii nie koreluje z przedstawionymi na początku pracy celami.

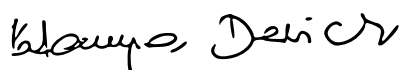
Rozdział „Piśmiennictwo” obejmuje 104 pozycje, które stanowią przegląd aktualnej literatury dotyczącej omawianej tematyki i zostały przez Doktorantkę dobrane zgodnie z poruszaną problematyką.

Rozprawę doktorską uzupełniają zwięzłe i przejrzyste streszczenia w języku polskim oraz angielskim.

Praca napisana jest poprawną polszczyzną. Potknięcia stylistyczne i ortograficzne są nieliczne i dowodzą samodzielności wykonanej pracy. Uważam, że Doktorantka wykazała się umiejętnością poprawnego formułowania i rozwiązania aktualnego problemu badawczego, uzyskała interesujące i ważne wyniki z punktu widzenia personelu medycznego oraz przedstawiła dobrą znajomość problematyki prowadzonych badań. Doktorantka osiągnęła zamierzone cele, dając dowód umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Podsumowując, rozprawa doktorska spełnia metodologiczne, strukturalne i merytoryczne wymogi stawiane pracom na stopień naukowy doktora zgodnie z art. 13 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2003.65.595. z póź. zm.)

Przedstawioną rozprawę doktorską oceniam pozytywnie i proszę Wysoką Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie Pani Katarzyny Wójtowicz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. n. med. Katarzyna Derwich, prof. nadzw. UMP

Klinika Onkologii, Hematologii i Transplantologii Pediatricznej

II Katedry Pediatrii Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu